

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

In Festo S. Andreæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO SANCTI
ANDREÆ.

CONCIO PRIMA.

Mittentes rete in mare: Marci cap. 4.
Labor honestus, felicem reddit.

Textus.

Thema.

Discantes, & laborantes fratres, Simonem & André-
am intuetur Christus, & ocyus ad Apostolatam eos
vocat, summè beat, & felicitat: doctrinam indè ca-
pimus hanc: Illi, qui in suâ vocatione, sedulo ac ti-
moratè, bona conscientia laborant, operi suo incum-
bunt, gratiofo vultu respiciuntur à DEO, felices, & beati red-
dentur: pulchro symbolo veritatem expressit Joannes Mazza-
lenus: hic, furno limpidiſſimas guttas exsudanti epigraphen sub-
scripsit: *Sudor, it, in precium*: Sic honesti sudores, & labores
maximo felicitatum, gloriæ ac honorum precio, compensantur.

Exordium.

Audiamus desuper Scripturam: *Labores manuum tuarum quia
manducabis, beatus es, & bene tibi erit*: canit David Psalmo
127. *Anima laborantium impinguabitur*. Inquit Salomon
prov. 13. & iterum cap. 10. *Manus fortium divitias parat*;
& cap. 12. *Manus fortium dominabitur*. & Sapientiæ 3. ha-
bet: *Bonorum laborum gloriosus est fructus*. & cap. 10. *Hone-
stavit illum in laboribus, & complevit labores illius*. Audiamus

Textus Sacre
Scripturae.

Patres: *Homo ad laborem nascitur, & avis ad volatum, quia in-
de mens ad summa volat, unde caro in infirmis diutius laborat*.
scribit S. Gregorius lib. 7. Morallium cap. 6. & alibi in mo-
ralibus: *Sancti viri quot labores nunc veritati commendantes
exhibent, tot jam remunerationis sua pignora, intra spei sua
cubiculum clausa tenent. Labor carnalis, spiritus contritioni
conjun-*

Patres.

S. Gregorius

conjun-

*conjunctus, acceptissimum Deo sacrificium, dignumque sancti-
tatis habitaculum, puris mundisque recessibus exhibebit. tradit*
 Cassianus, lib. 5. instit. cap. 1. *Agnoscant homines, quod qui
in laboribus hominum non sunt, visitari ab Angelis non me-
rentur. Agnoscant, quàm placeat superis civibus labor, cu-
jus spiritualis intentio est.* erudit S. Bernardus Serm. 3. in
 Nativit. & Serm. de S. Victore habet: *Labor gradus est ad
gloriam, labor mater est gloria. Conformiter Æschylus: Glo-
ria laboris est filia. præclare Erasmus in similitud. Sicut rosa
flos gratissimus de spinis nascitur, sic è tristibus & asperis, fru-
ctus laboris jucundissimus capitur.* Eleganter S. Cyprianus lib.
 de abusib: *Sicut fructus non invenitur in arbore, in qua flos
prius non apparuit, sic in senectute fructus colligere non poterit,
qui prius eosdem in juventute per laborem non comparaverunt.*
 Concludit quàm optimè Philo de sacrificio Abelis: *Sicut à cibo
dependet tota vita cum actibus, ita à labore pendet, quidquid in
rebus bonum est; sicut enim cibus se habet ad vitam, sic labor
ad honestatem.* Imploratâ S. Spiritus gratia desuper Concep-
 tus dabo.

CONCEPTUS I.

Confirmatio. Sedulus ille paterfamilias, iis, qui toto die laborârunt in
 ipsius vinea, jussit dare grossum cum addito: *Tolle quod tuum
est.* Matth. 20. Jussit & dari illis, qui una hora tantum laborârunt,
 unum grossum: *acceperunt & ipsi singulos denarios:* ast non ad-
 dit, *tolle quod tuum est;* cur hoc? Illi, qui vix inspexerunt in Vi-
 neam, acceperunt grossum, sed non tam ex merito, & jure,
 quàm ex dono, & liberalitate Domini honorarium acceperunt:
 hinc non dicit grossum illum, ipsorum esse, facile enim, & leviter
 iterum deperditur, quod levi negotio acquiritur: *Leicht gewonnen
bald verloren;* dicit autem grossum esse suum; proprium inquam
 quem sedulo totius diei labore & industria lucrati sunt, ad in-
 dicandum: Solum illud proprium, & jure alicujus esse, non tam
 quod

quod dono, inventione, non dicam fraudibus aliquis accipit, sed quod industria, honesto labore acquisivit, ac lucratus est. Sapientissimus Salomon hoc indicare voluit, Proverbiorum cap. 6. inquitens:

CONCEPTUS II.

Si impiger fueris, veniet ut fons messis tibi: quid indicare vult Salomon quod dicat: *veniet ut fons messis tibi?* in praxi experientia docet: fons ad guttam vix exhauriri potest, aquæ hauriatur quantumcunque quis volet ex fonte, semper aliquid aquæ in fonte remanebit: dicere ergo vult Salomon per verba allegata: *si impiger fueris, veniet ut fons messis tibi:* honesto labore, ac industria acquisita, & lucrata, Deus largissime benedicit, auget, & multiplicat, clementissime tuetur & conservat, ne incendio, furto, & infortunio depereant, sed semper de lucris honesti laboris residuum, stabiliter remaneat. Paulus expertus fatetur.

CONCEPTUS III.

Ad Romanos cap. 15. scribit: *Gratia ejus in me vacua non fuit:* gratia Dei, fons inexhaustus est, ubi hic fons est, gratia Dei inquam, necesse est & semper sit quid superfluum ac residuum, stabilis, & permanens prosperitas abundantia, & benedictio: dicat nunc Paulus, unde hujus fontis, divinæ gratiæ, benedictionis singularis, abundantia, & prosperitatis, scaturigo promanat? dicit S. Paulus citato cap. *Abundantius omnibus laboravi.* Labor honestus, ac sedulus substantiam auget, & conservat, beat & felicitat.

CONCEPTUS IV.

Jacob Genesis cap. 24. dedit filio suo Josepho partem extra fratres: *Do tibi partem unam extra fratres tuos:* *Extra:* id est; partem extraordinariam, partem optimam, partem summe proficuum, stabilem & permanentem: quæ est ista pars extra-ordinaria.

Pars II.

(E e e)

ordina-

ordinaria? num fors auri portio, à majoribus hæreditate, & dote
tione acquisita? aut fortuna duce inventa? minimè; aliter hæc
partem extraordinariam describit Jacob: *Do tibi partem unam
extra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio, & in
arcu meo.* Genes. 28. In gladio & arcu acquisita, sunt acquisita
summo labore, vitæ & corporis profligatione, ac periculo, & hæc
summo labore, cura, angore, sudore, acquisitam partem, Jacob
dicit & nominat: partem extra fratres, *extra*, id est, extraordi-
nariam, benedictam, stabilem, permanentem: labor industrius ergo
beat, & felicitat, labore honesto acquisita perennat.

CONCEPTUS V.

Ovis illa perdita, plus quàm 99. æstimatur: *Dico vobis,
quod ita gaudium erit in cælo super uno peccatore penitentiam
agente, quàm super nonaginta novem justis, qui non indigent
penitentia:* Luca. 15. Cur ovis errabunda super 99. æstimatur?
an fors ob sedulum laborem, & sudorem in quærenda hac errabun-
da impensum: longo itinere, cura, & anxietate super hanc ovem
vix non consumitur bonus Pastor, fessus ac languens ulteriori non
parcit labori, inventam in humeros imponit, ac ad ovile deportat.
*Et cum invenerit eam, imponit in humeros suos, gaudens, &
veniens domum convocat amicos, & vicinos dicens illis: congratula-
mini mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat.* Pluris ergo
æstimatur ovis labore reducta 99. discamus; sudore, & labore
honesto parta, acquisita, maximè valent, profunt, conductum
stabiliter permanent.

CONCEPTUS VI.

Legem tulit Deus Levitici cap. 12. Mulier, quæ masculinum
pepererit, triginta dierum requiem habeat, quæ foemellam enata
fuerit Mater, sexaginta dierum requiem obtineat: ita textus:
*M. licet, quæ suscipio semine pepererit masculinum. &c. triginta
tribus diebus manebit in sanguine purificationis suæ. &c. si autem
foeminam pepererit, immunda erit duabus hebdomadibus. &c. sexa-
ginta*

ginta sex diebus manebit in sanguine purificationis sue: quæ causa subest, quod mater majorem & longiorem requiem, ac pacem obtineat, ob enixam, ac partam filiam, quàm ob filium genitum? inprimis: quæro ego quid est pax? pax, & requies, est summum ac ditissimum Dei donum: qui pacem dedit, verbo omnia bona dedit; inquit glossa: tantum est bonum pacis, ut in terrenis, atque mortalibus nihil gratiosius soleat audiri, nihil desiderabilius concupisci, nihil melius inveniri, nihil felicius possideri, scribit S. Augustinus lib. 19. de Civitate cap. 11. Quæ nunc mater filiam pepererit, in duplo tanto bono donatur, gratiarum favoribus, ac benedictionibus ditatur: causam indicat Theodoretus quæst. 14. in Leviticum: Laborem habet mater in educando filio; sed duplo majorem laborem, curam, ac sollicitudinem habet mater in educanda filia, longior ergo pax & requies donatur matri, dum genuit filiam, quàm dum filium enixa est; in solatium nostrum doctrinam eruo: quæ honesto ac sedulo labore acquirimus, lucratur opere manuum nostrarum: in duplo Deus benedicit, duplici augmento & prosperitate facit crescere, durare, perseverare, in posteritates perennare.

Severus Imperator militibus communiter hanc tesseram dedisse *Epilogus*.
legitur: *Laborandum*: innuens laborem honestum sequi ad calcem præmium gloriæ, honorum, ac divitiarum Dei specialium benedictionum. Hanc relinquo tesseram omnibus Christianis, labore honesto se occupent, & parta sudore & labore suo, experientur magis sibi proficua, prosperatura, ac perennatura; concludo cum S. Hieronymo in Epistol. *Nullus labor durus, nullum tempus longum videri debet, quo gloria æternitatis acquiritur.*
Amen.

(Eee) 2

IN FESTO

IN FESTO SANCTI
ANDREÆ.

CONCIO SECUNDA.

Textus. *Secuti sunt eum. Marci cap. 4.*

Thema. Festinanter, Deum vocantem, monentem sequi, ejusque inspirationibus obedire, animam salvat.

Exor. dicitur.

Ques Pastorem audiendo, & sequendo, optimè habent, & in salvo sunt, sic docente Christo: *Ante eas vadit, & oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Qui salvabitur, egredietur, & ingredietur, ac pascua inveniet.* Joannis cap. 10. Pastorem ovium se Salvator noster nominare dignatur: *Ego sum Pastor bonus: Christianus est Christus ovis, salvabitur, cœlum ingredietur, pascua benedictionis temporalis, ac æternorum gaudiorum inveniet, si vocantem, monentem, hortantem Pastorem Christum secutus fuerit, vocationi, inspirationi divinæ, quæ vel per propriam conscientiam, vel per concionatorem, vel per patrem spirituales provenit, obediaverit.* Audiamus desuper Sacram Scripturam: *Qui me audierit, absque terrore erit, & abundantiam fruetur, timore malorum sublato.* docet Salomon Prov. cap. 1. & iterum cap. 3. *Custodi legem meam, atque consilium meum, & erit vita anima tua. Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis.* promittit æterna Veritas: *Isaiæ cap. 1. & cap. 55. Audite audientes me, & comedite bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra.* Et Christus affirmat Matthæi cap. 7. *Omnia,*

*Textus Sacra
Scriptura.*

qui audit verba mea, hac, & facit ea, assimilabitur viro sapi-
 enti, qui edificavit domum suam supra Petram. Percipiamus ^{ss. Patres,}
 & Patres: Ambulare vis ego sum via; falli non vis, ego sum
 veritas; mori non vis, ego sum vita; hoc dicit Salvator tuus.
 Non est quo eas, nisi ad me, non est quâ eas, nisi per me. Ita
 eleganter S. Augustinus tract. 22. in Joannem, & iterum ^{S. Augustin.}
 tract. 26. post initium: Ramum viridem ostendit ovi, & tra-
 hit illam, nuces puero demonstrantur, & trahitur, si ergo ista,
 qua inter delicias, & voluptates terrenas revelantur amanti-
 bus, trahunt, quoniam verum est: trahit sua quemque volup-
 tas; non trahat revelatus Christus à Patre. Unde hortatur
 Serm. 112. de temp. Studete, ut cognoscatis voluntatem Dei,
 postquam autem cognoveritis, summo nisu contendite, ut hanc ^{S. Bernardus}
 faciatis. Vir obediens mandatum non procrastinat, sed statim
 parat aures auditui, linguam voci, pedes itineri, manus operi,
 & se totum intus colligit, ut mandatum peragat imperantis.
 inquit S. Bernardus in cap. 9. Actorum. Nervosè S. Gre- ^{S. Gregorius,}
 gorius: orat: in Bapt. Tibi & belli ac pacis tempus sit, at-
 que omnis denique rei, at verò salutis tuæ negotium semper, &
 sollicitè age. Appositè S. Chrysostomus lib. 1. de Provid. cap. ^{S. Chrysosto-}
 7. Sicut lutum quocunque manus se formantis duxerit, sequi- ^{mus.}
 tur, ita hominem, quacunque Deus jusserit, & sequi, & que
 tibi insulerit, grato animo perferre convenit. Suaviter mo-
 nec Ephrem Serm. 1. de pœnit. Sentis, quod ostium pœnitentiæ ^{S. Ephrem,}
 tibi apertum sit, festina priusquam occludatur, ignoras quâ ho-
 rii celestis medicus ostium medicine suæ clausurus sit, festina igitur,
 ut cures. Aurea sunt verba S. Brunonis, hortantis se-
 qui vocantem Deum: Jubentis Domini obedire voluntati, in-
 de est, quod cæli enarrent gloriam Dei, inde est, quod mare & ^{S. Bruno,}
 venti obediunt ei; inde est, quod terra nostra dedit fructum
 suum, inde est, quod omne lignum dat fructum in tempore suo:
 denique quod virga in serpentem, & aqua mutatur in sangui-
 nem,

(Ecc) 3

nem, quod mare aperitur, quod petra fundit aquas, quod manna pluit, quod Jordanis convertitur retrorsum, quod juvenit homine, sol non movetur, totum hoc obedientia facit. tract. 1. de ortu Ecclesiæ cap. 10. Sequi vocantem Christum inquit Jacobus Alvarez tomo 2. disp. 5. part. 3. cap. 1. Hæc est quadriga, quâ Elias à mortalium cætu sublatus, & ad superas sedes evectus; hæc paupertatem fovet, castitatem perficit, virtutes reliquas urget, ne segnes vacent, & in suorum operum labore tepescant. Hæc est, qua ut fidelissima comes, & solertissima adjutrix viro iusto adstat, ut viam salutis currere incipiat, ut in eâ progressus faciat, & ut feliciter ad finem optatum sanctitatis perveniat. Deo parère, libertas est. inquit Seneca. Imploratâ S. Spiritûs gratiâ desuper Conceptus pandam.

Alvarez.

Seneca.

CONCEPTUS I.

Perlegere libeat lib. primi Regum caput 3. hic invenimus Deum Samuelem ter vocasse: *Et vocavit Deus Samuel, qui respondens ait: Ecce ego. &c. Et adjecit Dominus rursum vocare Samuel, consurgensque Samuel abiit ad Heli, & dixit: Ecce ego quia vocasti me; &c. & adjecit Dominus, & vocavit Samuel tertio. &c.* Tertia vice non tam vocat Dominus Samuel, sed & adstat ei sua augustissima præsentia: *Et venit Dominus, & stetit, & vocavit, sicut vocaverat secundo: Deum alicui aditare, est eundem adjuvare, & salvare; quod nunc Deus clementissimè Samueli, quem vocaverat, ut aditet, indicat: DEUM Samuelem mirabiliter velle adjuvare, ac salvum facere. Quomodo Dei assistentiam, & clementiam Samuel promeruit? meruit, inquit Cajetanus hæc: quia promptè vocantem Deus secutus est: Ecce ego, ecce ego: Ad triplicem illam vocationem prompta Samuelis sequela, & obedientia promeruit, ut Deus amplius Samuelem non transierit, sed ei clementer adstiterit. Nisi tribus vicibus vocasset per modum transeuntis, nequaquam hæc quarta vice describeretur stesisse.* Verba sunt S. Cajetani in

in cap. 3. lib. 1. Regum. Deum ergo vocantem sequi, impetrat specialem assistentiam divini numinis, & adiutorium ad salutem consequendam.

CONCEPTUS II.

Filii Israel mirabiliter salvantur ad mare rubrum Exodi: cap. 14. *Cum extendisset Moyses manum super mare, abstulit illum Dominus flante vento vehementi, & urente, tota nocte, & vertit in siccum, divisaque est aqua, & ingressi sunt filii Israel per medium sicci maris. &c.* Sic clementissimè à persequente Pharaone salvati, crudelissimè multa millia eorum in deserto pereunt, ac cadunt. *Cecideruntque in die illa quasi tria milia hominum.* Exodi. 32. Quo modo hinc filii Israel intereunt, qui ad mare rubrum, tam mirabiliter salvantur? causalis, tam salutis, quàm & interitus patet ex citatis Scripturæ locis. Exodi 14. inquit Scriptura: *Dominus precedebat eos, ad ostendendam viam per diem in columnâ nubis, & per noctem in columnâ ignis; ut Dux esset itineris atroque tempore.* DEUM ductorem sequebatur populus quàm cautissimè, sic vocantem, hortantem, ducentem Deum, dum populus sequitur, mirabiliter salvatur. *Non solum, inquit Lyra, ostendebat viam, sed etiam procegebat; sequuntur Deum Ducem, parent, per columnam nubis & ignis, monenti, vocanti, ducenti Deo, & protecti mirabiliter à Numine salvantur, salvi, & incolumes sicco vestigio mare pertranseunt, hostem eludunt.* In deserto non amplius parent Deo, Numen non sequuntur, sed ut Deus eos sequatur, ipsis obediat, intendunt, *fac nobis Deos. &c. fecit vitulum constabilem.* Deum talem exigebant, quem non amplius ipsi sequantur, sed quo ipsi vellent deportarent eosquè sequeretur; & sic perierunt. Morale hoc elicio: Peribit, qui Deum sibilem sibi parentem, & obedientem cogitat; salvabitur verò, & felicissimo itinere terram promissam regni cœlestis introibit, qui vocantem, hortantem, ac ducentem Deum, velox, & obediens securus fuerit, Numinis inspirationibus, hortationibus obediverit. *Non solum ostendit viam, sed & protegit, & salvat sequentes Deum vocantem.*

CON-

CONCEPTUS III.

Abrahamo apparuit Deus, unus in substantia, trinus in personis, in formâ trium virorum: *Apparuerunt ei tres viri, stantes propè eum.* Genes. cap. 18. Loth, non tres, sed duo solum viri apparent: *Viri erant duo* Genes. 19. nec propè ei assistere dicitur. Si his viris peregrinis obviam processit, & comiter habitus Abraham: *cucurrit in occursum eorum.* Genes. 18. Etiam Loth surrexit, & ivit obviam eis. cap. 19. Si Abraham viatores hos cibavit, tulit butyrum & lac, & vitulum, quem coxerat, & pesuit coram eis. Et Loth hospites istos tractavit: *Ingressis domum illius fecit convivium, & coxit azima, & comederunt.* Si Abraham, ut ad se diverterent, invitavit: *Domine si inveni gratiam in oculis tuis, nè transas servum tuum.* Et Loth manere coegit, compulit illos oppido, ut diverterent ad eum. Si non majus, certe par, ut Abraham, Charitatis obsequium, hospitalitatis servitium præstat Loth; magis tamen, præ Loth; Deus Abraham remuneratur, liberaliorem se erga Abraham, quam erga Loth exhibet; Abraham, unus in essentia, trinus in personis apparet Deus, & simul propè assistit, quasi omni modo, ac profundissima liberalitate Abrahamum benedicens, adjuvans, & salvans. Quis in merito Abraham superat Loth? meritum est obedientia; vocantem Deum quia Abraham incunctanter sequitur, quem vocantem ocyus sequi cunctavit Loth. Vocat Deus Loth: *surgit, tolle uxorem tuam, & duos filios, quos habes, ne & tu pariter pereas in scelere civitatis, dissimulante illo:* Genes. 19. notat dissimulante illo: Loth minimè vocantem Deum sequitur, tardat inobediens: dixit quoque Deus ad Abraham: *Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, & vade in terram moreris, atque ibi offeres eum super unum montium, quem monstrabo tibi: Igitur Abraham de nocte consurgens stravit asinum suum, ducens secum duos juvenes, & Isaac filium suum.* Genes. cap. 22. Vocantem sine cunctatione sequitur, parat, obediens Abraham, hinc majorem favorem præ Loth experitur, majorem fruitur gratiâ. DEUM vocantem qui sic promptus sequitur, & mi-

& majores Dei favores experietur, omnimodè sibi addictum, se adjuvantem habebit.

CONCEPTUS IV.

Salomon in Sancta Sanctorum, & oraculum Cherubinos constituit: *Et fecit in oraculo duos Cherubin.* 3. Regum cap. 6. Itias etiam Seraphinos ad thronum Dei stantes vidit: *Seraphimi stabant super illud:* Isa. cap. 6. *stare*, firmitatem possessionis, securitatis, & salutis indicat certitudinem: quod in oraculo Cherubini locentur, quod ad thronum Dei proximi ac vicinissimi stent Seraphini, incolumitatem salutis eorum significat; quid quæso Cherubinos & Seraphinos de salute sua adeo certos, tutos, ac firmos reddit? reddit velox, ac promptus animus divinis in imperatis; ex signo patet veritas: de Cherubinis, quos Salomon in oraculo constituit, inquit sacer textus: *Extendebant autem alas suas Cherubim, & tangebant ala una parietem, & ala Cherub secundi tangebant parietem alterum.* Itias de Seraphinis quoque scribit: *Sex ala uni, & sex ala alteri, &c. duabus volabant.* Ala extenta, animi obsequentis est symbolum, cui Glibertus Lémma subscribit: *sublimat*: quod nunc Seraphini, & Cherubini alas extendant, divinis jussis obsequendi promptum ostendunt stultitium, & hic Deum obsequendi promptus animus adeo *sublimat*, de salute tutos, certos, ac stabiles facit Seraphinos ac Cherubinos. Est hic conceptus doctissimi Lyrani in cap. 6. Itia. *Volabant ad designandum, quod Angeli semper sint parati ad divina ascendere, & ad inferiora descendere, secundum Domini voluntatem, ideo volatus in medio loco disponitur, quasi ad utrumque paratus.* Qui ergo mortalium exemplo Seraphinorum, & Cherubinorum alas extentas gesserit, velox, ac promptus vocanti, hortanti, monenti Deo, obsecundaverit; ille & *stabit*: firmus in gratia Dei, tutus de salute animæ. Videamus figuram.

CONCEPTUS V.

Philistinorum Principes concludunt, Arcam Domini, quam ceperant, iterum Judæis restituerunt, ac in Bethsames, quæ *filii domus interpretatur*, transmittere; ad hoc intentum, Arcam super currum posuerunt, ac in Bethsames, per duas vacca foetas devexerunt, quæ sine duce, recto itinere in Bethsames, in *Solis domum* ingressæ sunt, & ad terminum præfixum pervenerunt, sicque holocaustum Deo placitum factæ sunt; *Tolentes duas vaccas, quæ lactabant vitulos, junxerunt ad plaustrum, vitulosque earum concluderunt domi, &c. ibant autem in directum vacca per viam, quæ ducit Bethsames.* 1. Regum cap. 6. Quomodo factum est, quod adeo directè ad terminum præfixum, in Bethsames, in *domum Solis* pervenerint? Deo holocaustum acceptabile factæ? Hugo Cardin. in hunc locum causam tam felicis itineris, ac termini obtenti adscribit obedientiæ, ac obsequenti voluntati animalium, uti Scriptura pariter designat: *Itinere uno gradiebantur, pergentes & mugientes, & non declinabant nequè ad dexteram nequè ad sinistram.* Non declinare nequè ad dexteram, nequè ad sinistram, perfectam obsequat animi obsequenti voluntatem; qui sic collum suum iugo divino, præceptis Dei, & Ecclesiæ subdidit, vocantem, mandantem Deum, secutus fuerit, nequè ad dexteram, nequè ad sinistram propriæ voluntatis declinaverit, sed uno, ac recto itinere, voluntatis divinæ, hortantis conscientie obsequens, piis monitionibus ac hortationibus Patris spiritualis obediens, progressus fuerit, terminum præfixum æternæ felicitatis attingit, in domum solis, regnum cœleste, tutus perveniet, salvus, holocaustum Deo acceptabile æternum fiet.

CONCEPTUS VI.

Joannes cap. 5. narrat, Jerosolymis fuisse piscinam adeo medicinalem, ut virtutem habuerit sanandi quoslibet, & quantumvis gravissimis morbis afflictos, sed cum hac clausula; *sana-*
bat,

bat, & salvabat solum illum, qui ad motum illius piscinæ, quanto-
 citius se aquæ immittebat; qui motum aquæ sine interpolita mora
 sequebatur, sanus & salvus egrediebatur. *Qui prior descendisset
 in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat, à quacunquè
 detinebatur infirmitate.* Misericordiam divinam non immeritò
 hanc piscinam dixerò; motus in hac piscina, sunt vocationes, &
 monitiones, & salubres hortationes, ac conscientia stimuli; qui
 homo, dum motum divinæ misericordiæ, vocantem, & hortan-
 tem se Deum, in corde, mente, ac animo suo advertit, & con-
 tinuò sequitur, bonas has inspirationes opere complet, sanabi-
 tur, salvus fiet. Ita concludit S. Paulus. 2. ad Tim. cap. 3. *Utilis
 est enim de vocatione divina loquitur ad docendum, ad corrigen-
 dum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei, ad
 omne opus bonum instructus.*

Hortor ergo cum Davide Psalmo 94. *Hodie si vocem Domini Epilogus.
 audieritis, nolite obdurare corda vestra.* Et cum Eccles.
 cap. 51. *Operamini opus vestrum ante
 tempus, & dabit vobis.
 Amen.*

(F ff) 2

IN FESTO

IN FESTO SANCTI ANDREÆ.

CONCIO TERTIA.

Textus. Venite post me. Marci cap. 4.

Thema. Fructuosissima est crux, ac tribulatio.

Exordium.

Ota Christi vita, mera fuit crux, & tribulatio: Crux & tribulatio est paupertas, hanc amplectatur Christus, nascitur pauper in stabulo: *quia non erat ei locus in diversorio.* Lucæ cap. 2. Crux & tribulatio est persecutio, & hanc patitur Christus ab infantia usque ad ultimum mortis suæ momentum, adhuc infans dum vagit, *quirit Herodes occidere puerum.* Matth. 2. Siæ intermissione Judæi Christo insidias struunt, donec infami ligno affixum, crudelissimè occiderint, Vocando ergo Apostolos, Petrum & Andream, ac Joannem, *venite post me*, ad cruces & tribulationes vocat, sicquè viam monstrat ad cœli gaudia securissimè deducentem, artem docet lucrandi, ac merendi quæstuosissimam: pulchro emblemate tribulationum, ac crucum quæstum depinxit Academicus; nempe cœlum tonans, fulgurans, ac copioso imbre turbidum, cum lemmate: *sic gignit gemmas.* docet enim Aloysius Novarinus tomo. 2. Adagi: Num. 567. *Cum sæpè tonat, & imber largior funditur, magis pinnas concipere, unionesque plurimos generari, & insignis magnitudinis.* Infert nunc elegantissimè Athenæus lib. 3. *Utilis, secundus tribulationum est imber, quò copiosior decedit, eò pretiosiores virtutum generantur uniones.* placet Scripturæ veritas: *In paucis vexati, in multis benè disponuntur, quoniam Deus tentavit eos, & invenit*

*Textus Sacra
Scriptura.*

DEPR. 11

2 (117)

venit

venit eos dignos se. Tanquam aurum in fornace probavit illos, & quasi holocausti hostiam accepit illos, & in tempore erit respectus eorum. Sap. cap. 2. Omnes, qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transferunt fideles; inquit Judith. cap. 8. Hoc habet pro certo omnis, qui te colit, quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur. Tobia cap. 3. Id quod in presenti est momentaneum, & leve tribulationis nostra, supra modum in sublimitate, aeternum gloriae pondus operatur in nobis. praedicat S. Paulus 2. ad Corinth. cap. 4. & ad Rom. cap. 8. Existimo quod non sint condigne passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quae revelatur in nobis. Audiamus S. Patres: *Patres.*
 Duae sunt hominis natiuitates, nasci, & renasci, nascimur ad laborem, renascimur ad quietem, nascimur ad miserias, renascimur ad aeternam felicitatem. scribit S. Augustinus Serm. 100. de temp. cap. 2. & lib. soliloq. cap. 21. Qui hic cruciantur, à te consolantur, Et in Psalm. 52. Ille in terra genuit convitia, tu in caelo lucra. Perpulchrè perorat S. Ambrosius: lib. 3. Hexam. cap. 12. *S. Ambrosius.*
 Quemadmodum vitis circumfoditur, inde reciditur, ac religatur, ut erigatur, pullulet, propagetur, florescat, emittat germina, utraque maturescant, & vinum suave reddat; ita anima à Deo foditur contritione, reciditur tribulatione, religatur Charitate, erigitur spe, ut pullulet sancti desiderii, propagetur eorum studio, florescat gratia, emittat opera sancta, maturescat perseverantia, & reddat fructus vitae aeternae dignos. Consolatè scribit S. Bernardus Serm. 17. in Psalm. *S. Bernardus.*
 Praelibemus primitias gloriae, gloriemur in spe gloriae magni Dei, non solum autem, sed ut dicam expressum, gloriemur in tribulatione, in ea siquidem spes est gloria. Egregriè S. Petrus Chrysologus Serm. 15. *S. Chrysolog.*
 Servi tui, etsi patiuntur mala, non patiuntur ad pœnam, sed subeunt ad coronam, adversa illis non sunt necessitatum cause, sed sunt causa victoria. Et iterum in Epist. Trituratur granum, ut reponatur

(Fff) 3

natur

natur in horreo, quadratur lapis, ut sine sonitu mallei in edificio templi collocetur; movetur turbo, ut Elias rapiatur in celum. Maximum est remedium interioris hominis, si in hac aru mundi variis passionum flagellis trituretur exterior. Quam op-

S. Gregorius. timè S. Gregorius. Tanto spes in Deo solidior surgit, quanto pro illo quisquè graviora pertulerit; quia nequaquam retributionis gaudium de aternitate colligitur, quod non hic prius per tribulatione seminatur. Unde lib. 6. Moral. cap. 12. inquit: Persecutores aurifabri sunt, qui nobis presentis, & aterni regni coronam fabricant. & alibi habet: Mala, quæ nos premunt, ad Deum ire compellunt. Adversis irruentibus, separator à

S. Anselmus. terra fidelis anima, & caelo fit proxima. ait S. Anselmus, & *Rupertus* Rupertus Abbas in cap. 21. Genes. Adversa mundi plurimquè dilectam animam iurant, ut anhelantius tendat ad Deum. similitudine exprimit Climacus gradu 26. Quemad-

Climacus. modum coërcita aqua in altum assurgunt, ita sanè anima periculis circumvallata, ad Deum per penitentiam exsurgit. De

S. Petrus Apostolis Petro & Paulo scribit Petrus Damianus Serm. 1. *Damianus.* Crux, qua eos morientes huic vita subtraxit, caelesti Jerusalem renascentes, cum triumphali gloria novos civis invenit. Et iterum lib. 8. ep. 6. Laudanda divina est dispensatio, quæ ad hoc suos temporaliter verberat, ut perpetuis eos flagellis abscondat, ad hoc premit, ut elevet, ad hoc secat, ut sanet, ad hoc dejicit, ut exaltet. Imploratà S. Spiritus gratià, desuper Conceptus audiamus.

CONCEPTUS I.

Confirmatio. In Evangelio genealogiæ Christi JESU Matth. cap. 1. Duo observo, primum est, Davidem Abrahamæ præponi, *liber generationis JESU Christi, filii David, filii Abraham.* Prius, & ante David fuit Abraham, & prius ac ante David de Christo Abraham facta est compromissio, quid ergo subest mysteriū, quod Evangelista,

gelista, in genealogia, Davidem, qui longis annis post Abraham
 tuit, Abraham anteponat, prius David, deinde primò Abraham
 consignet? *liber generationis JESU Christi filii David, filii
 Abraham.* Secundum est, quod observo; In Evangelio Genealo-
 gia Christi, multi recensentur Reges, ut Salomon, Roboam, Assa,
 Ezechias. &c. Sed simpliciter, & semel tantum dicuntur Reges,
 solus David, bis Rex nominatur: *Jesse autem genuit David Regem,
 David autem Rex genuit Salomonem.* Cur David junior præfer-
 tur seniori Abraham, cur David non semel, sed bis, rex à Sacra
 Scriptura deprædicatur? Ad utramque questionem respondeo:
 Docet Scriptura Davidem variis tribulationibus in vita sua
 afflictum vixisse; tribulatio magna est, vivere persecutus:
 persecuciones longo tempore patitur David; à Rege Saul,
 canis instar, persequitur: patet ex lib. Regum. 1. cap. 21. & 22.
 23, 24. cap. Magna tribulatio injuriis affici, ab amicis & eis, qui-
 bus benefeceris, offendi, & affligi; & injurias patitur David ab
 uterino filio Absolon, ex aula propulsatur, 2. Regum. 15. à Semei
 convitiatur. 2. Regum. 16. Magna est tribulatio, fames & pau-
 pertas, & hâc premitur David, profugus à facie Absolon, panem,
 & comæatum à Berzellai erogare coactus est: 2. Regum 17. Magna
 Tribulatio est Pestilentia, & hanc luit David, ubi per tres dies
 70. millia extinctorum deplorat. 2. Reg. 24. Magna tribulatio,
 mors immatura filiorum, & hanc indoluit David, dum innocen-
 tum ex Bersabea natum, in flore mortuum amarè luget. 2.
 Regum 12. Magna tribulatio parentibus filii immorigeri, & hos
 lamentatus est David, Ammonem incestuosum, 2. Regum 13.
 Absolonem fratricidam & rebellem, cap. 15. David ergo in omni
 sorte & genere tribulatus est. Tribulatio, non immeritò viva
 crux dicitur, e contra Abraham, Requies, & refrigerium intitulari
 valet, sic Dives Epulo Lazarum in sinu Abraham, in requie, in
 refrigerio conspexit. Præponitur ergo in Christi genealogia, David
 tribulatus, & omni genere afflictus, Abraham, qui requiem,
 refrigerium, præmium significat, ad mysterium indicandum;
 requiem, refrigerium, præmium, indubiè sequi tribulationem,
 tribulationem qui patienter sustinent; requiem ac refrigerium,
 præmium ac mercedem percepturos fore. Est hic Conceptus
 Pauli de palatio in cap. 1. Matth. *quia Sacra Scriptura docet*
similia

simum Abrahæ esse locum refrigerii & quietis, cum igitur Abraham designet quietem, inquit Dominus, ut filius sit Abrahæ, & quietus prius fuisse filius David, angustiis, & laboribus pressi. Et hæc etiam de causa David bis Rex intitatur à S. Matthæo, ut intelligeremus: si illi, qui proximum diligunt, si illi, qui in egenis misericordes sunt, si illi, qui castè vivunt, si illi, qui humiliter degunt, si illi, qui sedulo orationi insistant, præmium certum à DEO consequentur, ac fructum laborum suorum percipient, tribulationes, adversitates qui patienter tolerant, non simpliciter, sed in duplo, præmium, mercedem, ac fructum remunerationis colligent: Ita concludit doctissimus Nissenus Sabbatho post cineres §. 5. Ideo S. Matthæus Davidi bis Rex dixit, ut intelligeremus, quantum antecellat is, qui pro Deo patitur, illes, qui in domo Dei sine tolerantia calamitatum versantur, ob id, quod sint servi, tum illi bis Reges sint, qui servitutem patienter cumulant, & adornant.

CONCEPTUS II.

David Psalm. 17. Christum Salvatorem nostrum *Altissimum* intitulat: *Altissimus dedit vocem suam*: Item sedem Christi in dextra Dei Patris, David nominat: *Tabernaculum: Quis habitabit in Tabernaculo tuo?* Pl. 14. sedem & mansionem filii DEI in cœlesti gloria non Thronum, non Palatium, sed Tabernaculum vocat; cur quæso David Christum, non potius unigenitum Dei filium, aut Hæredem universorum, ac Regem Regum, Dominum Dominantium, sed *Altissimum* intitulat? Et cur sedem ejus potius Tabernaculum, quam Thronum vocat? S. Ambrosius lib. 3. de fide: cap. 2. advertit: David tunc Christum titulo *Altissimi* honorasse, dum mare tribulationum circumdatus in durissimam crucem affixus, mortem crudelissimam sustineret. *Dubitari non potest, quod Altissimus Christus sit, cum David dixerit de mysterio sua passionis, Altissimus dedit vocem suam.* Verba sunt S. Ambrosii: quo titulo David indicat: tribulationibus pressos, non ut unum, non ut duo, neque ut tria, vel quatuor, sed ut octo, summè nempe, à DEO remunerari, præmi-

præmiari, exaltari. Tabernaculum vocat Christi sedem; *Tabernaculum*, inquit Hugo Cardinalis in cap. 1. Exodi, *tam dicitur tentorium militum, quàm tugurium, sive casa pauperum*, ut hac ratione significet; qui cum Christo tribulati, angustiati, afflicti vixerint, ac devicerint in hoc mundo; tentorium miseriarum patienter inhabitaverint in hac via, ibi in requie ad Christi sedem proximi, propinqui constituti, præmium tabernaculi, triumphum, ac gloriæ specialis præmium æternum consecuturi sunt. Patet hoc ex cap. 24. S. Matthæi.

CONCEPTUS III.

S. Matthæus narrat citato capite: In universali Judicio crucem, tanquam arborem vitæ, conspicuam fore: *Tunc parebit signum filii hominis*. Cur tunc rectè crux apparebit? explico me moralitate: à magno Principe instituitur concertatio quedam, hic ad metam currentium, ibi ad scopum jaculantium; interrogas, quis optimum reportabit? summum præmium lucrabitur? utique ille, qui metam præfixam attigerit, qui scopum seu metam signatam tetigerit: nunc ad propositum; signum crucis, miseriæ, ac tribulationis ab æterno Patre meta præfixa fuit Christo, & à Christo Domino destinata est omni Christiano; tribulatio, ac adversitas, centrum ac signum est à Deo præfixum, quod qui attigerit, præmium regni cælorum reportabit. Dies judicii universalis, dies erit remunerationis ac præmii, signum ergo crucis ponitur in cælo, ex hoc signo prænoscant, & sciant omnes tribulati, se optimum in die illo lucraturos fore, se summum præmium recepturos, uti ex arbore fructus, ita ex cruce, & tribulatione patienter perpessa, certa spes præmii, & gaudii æterni desumatur. Est hic Conceptus Pauli à Palat. cap. 24. Matth. *Crux apparebit in cælo, ut notetur, cælum deberi cruci.*

CONCEPTUS IV.

David canit Psalm 67. *Penna columba deargentata & posteriora dorsi ejus, in pallore auri.* Aurum pretiosius est quam
 Pars II. (Ggg) argen-

argentum, & qui regia magnificentia condignè donantur, auro præ argento ditantur; cum ergo aurum pretiosius sit, majoris pretii, ac valoris, mirum quod columba Davidica, auro exornetur in dorso, in parte posteriori, argento verò, quod minoris pretii, ac valoris est, à parte anteriori? modo anteriora, à oculis patentia, inaurantur, retrò, & à tergo quæ sunt, obviè rudi colore pinguntur, quid ergo mysterii latet, quod David columbæ suæ dorsum, partem posteriorem, præ parte anteriori, collo, aut capite, auro veliat, & exornet? *penna columbæ deargentata, & posteriora dorsi ejus in pallore auri.* Columba, quæ pro cantu gemit, tribulatum, angustiatum, afflictum hominem figurat, dorsum, & pars posterior corporis, maximis etiam oneribus deportandis, designatur: columbæ ergo David dorsum inaurat, indicans; ut aurum majoris valoris est, præ argento, ita auro, majori præmio, in cœlesti gloria distabuntur tribulationum & angustiarum onera patienter deportantes, ac sustinentes; est hæc suavis cogitatio Hugonis à S. Victore: lib. 1. de bestiis: cap. 3. *In dorso solent onera portari, & per hæc eadem possunt operum labores designari. Per posteriora verò dorsi designatur expectatio præmii, post tolerantiam scilicet presentium laborum, in futuro subsequi credimus justis meritorum præmia, & hoc in pallore auri esse credimus.*

CONCEPTUS V.

Supplicat mansuetissimus Moyses omnipotenti Deo; *inveni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam.* Exodi 33. Respondet ter optimus DEUS: *Ostendam tibi cuncta bona:* Omne bonum; Ergo expectat Moyses, & non aliter concludit, quàm quia cœlum aperietur, & majestas illius ineffabilis gloriæ sibi apparebit; at dum fixius inspicit, & visionem beatificam intueri expectat, vocem inaudit: *Posteriora mea non videbis.*

videbis. Quid mirum? Deus Moyfi omne bonum promittit; *Ostendam tibi omne bonum*: & dorsum ei monstrat: *Posteriora mea videbis*: an in dorso DEI omne bonum? spes summa pœmii, ac remunerationis? Ita est, Auditores! Quid nunc videre est in dorso Dei filii hominis JESU Christi? nisi flagra, & verbera, nisi ponderosa crux, & sanguinem manantia vulnera; omne bonum ergo promittens Deus Moyfi, dorsum monstrat inspiciendum, quasi instruat; omne bonum videtur, summo pœmio in æterna visione perfrueris, ô Moyfes; ac Christiane! si, exemplo Christi, cruces temporalium tribulationum, adversitatum, & miseriarum patienter pertuleris. Ita glossatur in citatum textum Exodi S. Anselmus: *O bone JESU! quid est in posterioribus tuis, in quibus faciem tuam videbimus? nihil aliud certè, quam quinque millia flagellorum, ossa nuda, plagequè crudelissima: quasi dicat: nulla atia brevior, ac rectior via, ad faciem meam videndam, quàm oculos in posteriora mea configere, per tot passiones ego veni ad gloriam, & per eas pervenire debet, quisquis illam mecum obtinere desiderat.* Christianus ergo tribulationes & miseras hujus mundi patienter tolerando, crucem adversitatum portando, non bonum simpliciter, sed omne bonum, summum pœcium, summam remunerationem temporalis consolationis, & æterni gaudii obtinebit.

Cum S. Andrea ergo zelantes amplexemur Crucem, *salve* Epilogus,
o bona crux. Hortor cum S. Gregorio hom. 36. in Evangelia:
Ad magna pœmia perveniri non potest, nisi per magnos labores, unde
& Paulus egregius Prædicator dicit: non conorabitur, nisi qui
legitimè certaverit. Delectat igitur mentem magnitudo pœmio-
 rum,
 (Ggg) 2

*rum, sed non deterreat certamen laborum. Finem imperio
operi verbis Ruperti Abbatis in cap. 2. Apocalypf. Hic in
legale est apud cælestem regem, ut sicut ipsi Pater, ita ipse disponat
in regno præmium permanentibus cum illo in tentationibus ejus
ut si sustineamus, conregnemus, si compatiamur, conglorificemur
si amarum calicem bibamus, consideamus in regno, si
configamur cum Christo cruci, farum
mellis degustemus.*

Amen.

F I N I S.

INDEX